

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Divre ha-yamim 1

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 581 [1820/1821]

1

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9558

מכלל יופי מן קאפיטל א

א (ד) שם חם ויפה הוא כמו ראובן שמעון לוי ויהודה : (ה) בני יפת • ההל טיפת כמו שנכתב בתורה והוא הקטן כי בכל מקום מזכירם שם וחם ויפת דומה כי כן היתה תולדותם ומה שאמר אחי יפה הגדול אינו אומר הגדול בשנים אלא גדול במעלה וכן נראה ביחסו שם אליו והטעם שהחל להזכיר תולדות הקטן לפי שעיקר המפור אינו אלא על אברהם שהוא מורע שם ובו יאריך ספור היחסים לפיכך זכר תולדות שם באחרונה והקדים יפת לחם כי היה גדול ונכבד ממנו ואם הוא גדול בשנים : (כ) ואה הצרמות פלה אהה : (לג) ובני קטורה פלגש אברהם • לפי שאמר בתורה ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה הודיע הנה כי לא היתה אלא פלגש ומה שאמר ויקח אשה לקח אשה אחת לפלגש כי לא היתה לו לאשה אלא שרה אמנו והשאר פלגשים וכן אמר בתורה ולבני הפלגשים לאברהם וגו' :

דברי הימים א ב

ב א אלה בני ישראל ראובן שמעון לוי ויהודה
 יששכר וזבלון : ב דן יוסף ובנימין נפתלי גר
 ואשר : ג בני יהודה ער ואונן ושלה שלושה נולד
 לו מבת שוע הכנענית ויהי ער בכור יהודה רע
 בעיני יהוה וימיתוהו : ד ותמר בלתו יקדה לו את
 פרץ ואת זרח כל בני יהודה חמשה : ה בני פרץ
 חצרון וחמול : ו ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל
 ודרע כלם חמשה : ז ובני כרמי עכר עוכר ישראל
 אשר מעל בחרם : ח ובני איתן עזריה : ט ובני
 חצרון אשר נולד לו את ירחמאל ואת רם ואת
 כלובי

ר ש י

ב (ג) רע צעיני ה' • מפורש צ"ר שהיה חורש צננות בא עליה שלא כדרכה : (ד) ותמר בלתו • תמיים חני היאך מזכיר גנות זקינתו של דוד : (ו) ואיתן והימן וכלכל ודרע • כולם צימיו דוד וצימיו שלמה היו והיו חכמים ביותר ועל זה נאמר ויחכם מכל אדם (מלכים א' ד') מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרע בני מחול להלן לעניין חכמת שלמה נופל לשון זה דרדע אף על פי שנקרא דוד דיעה בשביל חכמתו נתחכם שלמה מכולם ומה שאמר האזרחי אף יתירה כמו הזרחי (מדבר כ"ו) מזרח יאחזכר בה מקומות נכנסת האלף בתיבה ואינה נקראת ודוגמתו (איוב יג) ואחותי והאזניחו (ישעיה ט') וכן והאספסוף (מדבר

ת ר ג ו מ א ש כ נ ז י

ב [א] דים ויגד דיא זעהנע ישראל'ס: ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר, זבולון; [ב] דן, זיוסף, בנימין, נפתלי, גד, אונד אשר. [ג] דיא זעהנע דעם יהודה: ער, אונן, אונד שלה; דיוע דרייא ווארדען איהם געכאָרען פֿאַן דער מאַכטער דעם שווע, דער כנענית. ער, דער ערסט. געכאָרנע דעם יהודה, וואר מיספעללינג אין דען אויגען דעם עוויגען, אונד ער לים איהן שטערבען. [ד] המר, זיינע שוויגערמאָכטער, געכאָר איהם פּרין אונד זרה; אַללע זעהנע דעם יהודה וואָרען פּינף. [ה] דיא זעהנע דעם פּרין: חצרון אונד חטול. [ו] דיא זעהנע דעם זרח: זמרי, איתן, הימן, כלכול אונד דרע, צוואַטמען פּינף. [ז] דיא זעהנע דעם כרמי: עכר, דער ישראל בע. טריבטע, דאָ ערויך אַם פּערבאַננטען פּער גריף. [ח] דיא זעהנע דעם איתן: עוריה. [ט] דיא זעהנע דעם חצרון, דיא איהם געכאָהרען ווארדען:

ירחמאל ב א ו ר

ב (ג) בני יהודה וגו'. התחיל ליחס בני יהודה, כי עיקר הספר על מלכי יהודה. (ד"ק) שלושה נולד לו. בא לשון יסוד על רבים, והרבה כן. מבת שווע הכנענית. מן המקרא הזה נראה, כי בת שוע, אשת יהודה, היתה כנענית, ואביה כנעני. ובספר בראשית (ל"ב ב') כתוב: בת איש כנעני, ושמו שוע, ותרגמו אונקלוס ויכתן בן עזיאל: תנאל, שהוא סוחר, ועמם הסכימו רוב המפרשים, וכן תרגם אשנפ רמב"ן ז"ל, אבל מהרש"ד צביאורו פירש כנעני כנעני ממש, וכפלאתי עליו, כי הביא אש ראיות לפירושו, ולא הזכיר מקרא שלפניו, שהוא הוכחה נודקת לדבריו. (וי"ו) זמרי. הוא זבדי, בן זרח, הנזכר בספר יהושע (ז"י י"ט). (ד"ק) ואיתן וכו', לדעת רש"י ז"ל הם השכמים והמשוררים, הנזכרים בספר מלכים (א' ה' י"א) ובספר תהלות (פ"ט א' פ"ט א'). ורע. ובספר מלכים (ש"ט) כתוב ודרדע. (ז) ובני כרמי עכר וגו'. אע"פ שלא נזכר כרמי, ידוע היה, כי כרמי בן זבדי (יהושע ז"י י"ט), הוא זמרי שזכר, וכן מנהג זה הספר בסיפור יחסים במקומו, ועכר הוא עכן (ש"ט), אלא קראו עכר לנכאי, כי עכר ישראל. (ד"ק) (ח) ובני איתן. ולא הזכיר יחס הימן וכלכל ודרע, אולי לא נכאש, או קצר ביחס זרח, כי לא באה ממנו המלוכה, וחזר ליחס חצרון בן פּרין, כי משם יבאה המלוכה. (הכ"ל). (ט) כלובי. הוא כלב בן חצרון, שזכיר למטה (פסוק י"ט). (הכ"ל). (י"ד). נחשון נשיא וגו'. לכבוד דוד כתב כן, להודיע, כי אף זקנו נכשון

ר ש י

(מדבר י"א) ופעמים נחברת כמו ותמרו (שמואל ב' י"ט) ויכו הרמים (לקמן ב' כ"א) כמו הארמים ופסיקתא דרש מכל אדם זה אדם הראשון איתן זה אברהם הימן זה משה וכלכל זה יוסף ודרדע זה דוד המדבר מוחל שמחל להם מעשה עגל: (ז) ובני כרמי עכר והלא עכן שמו (ומפורש) לפי שהוא עכר את ישראל שעבר על החרם ונפלו על ידו ל'. חלף איש והוא מה שפירשתי שכל מה שיכול לספר בגמות מספר (ואף על פי כן) (ס"א ועל כן לא) יבא מלכות מהם: (ח) ובני איתן עזריה. כמו ובני דן חשים (ראשית מ"ג): (ט) ואת כלובי. זהו כלב בן שמוכים

ת ר ג ו ס א ש כ נ ז י

ירחמאל, רם אונד כלובי. [י] רם צייגטע עמינדב, עמינדב צייגטע נחשון.
 דען פירסטען דער זעהנע יהודה'ס. [יא] נחשון צייגטע שלמא, שלמא צייגטע
 בועז. [יב] בועז צייגטע עובר, עובר צייגטע ישוי. [יג] אישי צייגטע ויינען
 ערסטגעבאָרנען, דען אליאב, אבינדב, דען צווייטען; שמעא, דען דריט.
 טען; [יד] נחנאל, דען פירטען, רדי, דען פינפטען; [טו] אוצם, דען
 זעכסטען, דויד, דען זיבענטען. [טז] איהרע שוועסטערן: צרויה אונד
 אביגיל. דיא זעהנע דער צרויה וואָרען דרייא: אבשי, יואב אונד עשהאל.
 [יז] אביגיל געבאָר דען עמשא; דער פֿאַטער דעם עמשא וואָר יתר, דער
 ישמעאי. [יח] כלב, זאָהן דעם חצרון, צייגטע מיט עזובה, ויינער פֿרויא.

ב א ו ר אונד

נחשון היה גיאי. (הכ"ל). (יא) שלמא. באל"ף, ובמגלת רות (ד' כ"א) כתוב:
 שלמה ביה"א. ושלמא. ובמגלת רות (שס): ושלמון. (יג). ואישי. באל"ף. וביו"ד
 אחד הוא, כי אותיות אהו"י מתחלפות. (רד"ק). ונמסר פה במסורה על מלת ואישי,
 מן י"ג מפקין אל"ף, רוצה לומר, כי המלה הזאת היא אחת מן שלש עשרה מלות במקרא:
 שיש בהן אל"ף נוספת, ועין הסדרא ראוי להוציאה מהמלה. ושמעא. הוא שמו, המוכר,
 בספר שמואל (ט"ז ט'). (רד"ק). ובספר שמואל ב' (י"ג ג' ל"ב) כתוב: שמעה ביה"א,
 וסס (כ"א כ"א) כתוב: שמעי ביו"ד, וקרי שמעא באל"ף, כמו שהוא כתוב פה (טו).
 דויד. מלא יו"ד, לכבוד דוד המלך, כמו שכתב רש"י ז"ל, וכן הוא בכל הספר הזה.
 השביעי. כתב רבי יונה, כיהוא כמו השמיני, שהרי שבעה בניס היו לו מלבד דוד, כמו
 שאומר בספר שמואל (א' ט"ז יו"ד): ויעבר ישי שבעת בניו לפני שמואל, ואחרי כן (שס
 פסוק י"א) אמר לו: התמו הכערים, ואמר: עוד שאר הקטן, ועוד כתוב (שס"ז י"ב):
 וכל שמה בניס, הנה כי שמה בניס היו לו, ודוד היה השמיני, אס כן דוד השביעי, רוצה
 לומר, השמיני, ולא יתכן זה ההפך, אבל הככון, שהיה לשיבן מאשה אחרת, ובספר
 שמואל מנה אותם בכלל כלם, שאמר: שבעת בניו, ואמר: עוד שאר הקטן, ובכאן זכר
 השבעה, שהיו מאס אחת עם דוד, וכן פירש אותו החכם רבי אברהם בן עזרא, ויש אומרים,
 כי מת הבן האחד, ובמדרש, כי הבן השמיני היה שמו אליהו, והוא המוכר בנגידים, שהקיס
 דוד (להלן כ"ז י"ח): ליהודה אליהו מאחי דויד, והוא היה קטן מדוד, ומה שאמר (שמואל
 א' י"ז י"ד): ודוד הוא הקטן, על שהיה מקטין עצמו קראו קטן (רד"ק). (טו)
 ואביגיל. ובספר שמואל (ב' י"ז כ"ה) כתוב: אביגיל בלא יו"ד אחר הגימ' ל. אבשי. כן
 הוא כתוב בכל הספר הזה, ובכל ספר שמואל כתוב: אבשי ביו"ד אחר הני"ת. (יז) יתר
 הישמעאלי. הוא יתרא הישראלי, וקראו ישמעאלי, לפי שגר בארץ ישמעאל, ולפיכך קראו
 ישראלי (שמואל ב' סס), שלא יחזוב אדם, לפי שקראו ישמעאלי, שהיה מזרע ישמעאל,
 אלא מזרע ישראל היה. (רד"ק). והנה בספר שמואל כתוב יתרא באל"ף נוספת, ופה נקרא
 יתר, ובספר מלכים (א' ב' ה' ל"ב) כתוב גם כן: יתר, בלא אל"ף. (יח) וכלב בן
 חצרון

ר ש י

שמוכיה למוטה וכלב בן חצרון ובספר (שמואל א' כ"ה) כתוב והוא כלבי ותרגום
 מודבית כלב וכך תרגם כלבי מוחזיק היה ומתפאר בעצמו שאין מיוחס בכל שנט
 במוטו כלומר אס שמואל (נתן לו מלוכה) ועל כן נאמר מי דוד ומי בן ישי היום רבו

דבר הימים א ב

כלובי: י ורם הוליד את עמו נדב ועמו נדב הוליד
את נחשון נשיא בני יהודה: יא ונחשון הוליד את
שלמא ושלמא הוליד את בעז: יב ובעז הוליד את
עובד ועובד הוליד את ישי: יג ואישי הוליד את
בכרו את אליאב ואבינדב השני ושמעא השלישי:
יד נתנאל הרביעי רדי החמישי: טו אצם הששי
דוד השביעי: טז ואחיתיהם צרויה ואביגיל ובני
צרויה אכשי ויואב ועשה אל שלשה: יז ואביגיל
ילדה את עמשא ואבי עמשא יתר השמעאלי:
יח וכלב בן חצרון הוליד את עזובה אשרה וארת

יריעות

ר ש י

פנדיס שהרי יצא מרות המואבים וירחמיאל אחיו נשא נכרית כמו שכתוב למטה
וזה כלובי מתנשא ומתגאה (כלל) אשר נשאו לבו: (י) נחשון נשיא בני יהודה.
לה בל לפרש אלה מפני כבודו של דוד: (יא) ושלמא הוליד את בעז. רבותינו
אמרו אצבן זה בעז ותימה יש היאך יכול להיות והלא נחשון בשנה שנייה לביאת
מזרים מות ושלמון בנו מת כבר והוא היה מבאי הארץ ובעז בנו שהוא אצבן
בבניסתו לארץ נולד ומיציאת מזרים עד יפתח היה שלש מאות שנה וחכמים אמרו
בשעה שבה בעז על רות והרחה מיד מת בעז ואצבן היה שופט לאחר מות יפתח
דכתיב (שופטים י"ג) וישפוט אחריו את ישראל אצבן מצית להסוע על זה אני תמי
שהרי מצינו באברם שהוא אמר לאחר שנרר דמו וכו' ואמר הלבן מאה שנה יולד
ואך הוליד בעז בן ג' מאות שנה וי"ל על כן אמר (רות ד') ויתן ה' לה הריון
דוגמתו ויראה ה': אצבן * אכל כלל הצמחים שהרי אשה בחורה שכבה אצלו
ונטמן ולא נגע בה סא"א: (יג) ואישי הוליד את בכורו * מלא אל"ף כלומר איש
גבור היל: (טו) דוד השביעי * מלא ו"ד מפני כבודו של דוד ועתה מלא
המרגלות לפיכך לא מנה השמיני אליהו: (טז) ואחיותיהם צרויה ואביגיל *
מפני כבודו של דוד שהיו בני אחותו גבורים ואנשי חיל ושרים כך מפורש לקמן:
(יז) יתר הישמעאלי (ובשמואל ב' י"ז) כתיב הישראלי בארץ ישמעאל היה דר
דוגמת בית עובד הדום הגתי (שם ב' ו') וכן (מלכים א' ו') וישלח המלך ויקח את
היום ממזר בן אשה אלמנה ואביו איש צורי: (יח) וכלב בן חצרון הוליד את עזובה
אשה * לפי שהיתה לו אשה שמה עזובה לכך כינה את שם בתו עזובה חסה

כדכתיב

ד ב ר י ה י מ י ס א ב ט

אֱלֹהַ בְּנֵי מְכִיר אָבִי גִלְעָד : כִּד וְאַחַר מוֹת חֲצִרוֹן
בְּכָרֵב אֶפְרַתָּה וְאִשְׁתּוֹ חֲצִרוֹן אָבִיהָ וְהִלְדָּ לּוֹ אֶת
אֲשֶׁחָזֹר אָבִי תְקוּעַ : כֵּה וַיְהִי בְנֵי יִרְחֻמָּאֵל בְּכוֹר
חֲצִרוֹן הַבְּכוֹרָרָם וּבִוְנָה וְאֶרְוֹן וְאַצֵּם אַחִיהָ : כו וְהָיָה
אִשָּׁה אַחֶרֶת לִירְחֻמָּאֵל וְשָׁמָּה עֲטָרָה הִיא אִם
אוֹנָם : כז וַיְהִי בְנֵי רָם בְּכוֹר יִרְחֻמָּאֵל מֵעֵץ וַיְמִין
וְעֶקֶר : כח וַיְהִי בְנֵי אוֹנָם שְׁמִי וַיִּדַע וּבְנֵי שְׁמִי נָדָב
וְאַבְיִשׁוּר : כט וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אַבְיִשׁוּר אָבִיהֶל וְהִלְדָּ לּוֹ
אֶת אַחָבָן וְאֶת מוֹלִיד : לוּ בְנֵי נָדָב סֵלָד וְאַפִּים וַיָּמָת
סֵלָד לֹא בָנִים : לא וּבְנֵי אַפִּים יִשְׁעִי וּבְנֵי יִשְׁעִי שִׁשָּׁן
וּבְנֵי שִׁשָּׁן אַחֲלִי : לב וּבְנֵי יִדְעָ אַחִי שְׁמִי יֵתָר וַיִּזְנָתוּ
וַיָּמָת יֵתָר לֹא בָנִים : לג וּבְנֵי יוֹנָתָן פֶּלֶת וְזוֹא אֱלֹהֵי הָיָה
בְּנֵי יִרְחֻמָּאֵל : לד וְלֹא הָיָה לְשִׁשָּׁן בָּנִים כִּי אִם בָּנוֹת

ולששן

ר ש י

קרוצים לארמים שהיו יושבי' במזרחם של ארץ ישראל וארם היו יושבים במזרח דכתיב
(ישעי' ט') ארם מוקדם ופלשתים מאחור ובימי שפוט (השופטים ג') כשחטאו
ישראל ונסרם ביד חויב ציד ארם ואז הלכו אלו ולקחום מהם וכשבא דוד החזירין
ולפי שהחזירין לתצן כאן : (כד) בכלל אפרתה * על שם (כלל) אשתו קראו את
העיר (כלל) אפרתה : ותלד לו את אשהור אבי תקוע * לאחר מיתת חצרון :
אבי תקוע * שר של עיר תקוע שהוא של שבט יהודה : (כה) ויהיו בני ירחמאל *
בכור חצרון * לפי שהפסיק במשפחתו של כלל על כן הוגרך לומר בכור חצרון
בכורו של ירחמאל : (כו) ותהי אשה אחרת לירחמאל ושמה עטרה לפי פשוטו
ישראלית היתה ובימות ירושלמי כתב שלקח נכריות להתעטר בה יפה ושנית
היתה : היא אם אוגם * (שמעתי) אם * כמו שקמתי אם בישראל (שופטים
'ה') * והיא היתה אוגם שפל וחלש היה לשון אוגן וכמו לא אכלתי באוני
מומו (דברים כ"ו) וכמו כנות אוגנים (מדברי י"ח) * ויבא מומו ששן שנתן
בתו לירחע המצרי עבדו ומספר בגנותן כלומר לא היו ראויין למלכות ויבא מומו
ישמעאל בן נתניה בן אלישמע שהרג גדליה בן אחיקם (ירמיה מ"א) :

ולא

ג

ד

ה

דבר הימים א ב

ולששן עבד מצרי ושמו ירחע : לה ויתן ששן אר
בתו לירחע עבדו לאשה ותקד לו את עתי : לוועתי
הוליד את נתן ונתן הוליד את זבד : לו וזבד הוליד
את אפלל ואפלל הוליד את עזבד : לה ועזבד
הליד את יהוא ויהוא הליד את עזריה : לט ועזריה
הליד את חלץ וחלץ הליד את אלעשה :
מ ואלעשה הוליד את ססמי וססמי הליד את
שלום : מא ושלום הוליד את יקמיה ויקמיה הליד
את אלישמע : מב ובני כלב אחי ירחמאל מישע
בכרו הוא אבי זיף ובני מרשה אבי חברון : מג ובני
חברון קרחת ורקס ושמע : מד ושמע הוליד
את רחם אבי ירקעם ורקס הוליד את שמי : מה ובן
שמי מעון ומעון אבי בית צור : מו ועיפה פילגש

כלב

ר ש י

(לד) ולא היה לששן בנים כי אם צנות . ומה שאמר למעלה ובני ששן אחי
חולה שפל היה ומה בלא בנים : (לה) ויתן ששן את בתו לירחע עבדו לאשה .
מכאן אמרו בתך בגרה שחרר עבדך ותנהו לה ומכאן אמרו חכמים ציבמות
ירושלמי חל תחמון בגר עד ט"ו דורות וט"ו דורות הם מן עתי המצרי עד
ישמעאל . וי"ח דורות עם ירחע ומדרש רבותינו איפשר כן שהיה מזרע
המלוכה והלא ישמעאל מזרע ירחמאל ולא מן רם חלף שהעביר מזרעו למולך :
(מז) ובני כלב אחי ירחמאל . לפי שיחס למעלה קצת משפחות כלב והפסיק
ביחס ירחמאל נריך לומר כלב אחי ירחמאל שלא תאמר כבר יחס כל משפחות
כלב לכך הוצרך לומר כלב אחי ירחמאל שזה לא כלב אחר היה וכן דרך כל היחס
אינו מיחס כסדר חלף מיחס קצת ממשפחת פלוני ותופס משפחות אחרת וכשית'
קצת ממשפחה זו מתחיל ליחס ממשפחה ראשונה כבתחילה ושוב האחרת וכן
מעורב כל ספר היחס הזה : הוא חצי זיף . שר של זיף ושר כל בני מרש' ושר
חברון ושר העיירות האלה כתוצות בספר (יהושע ט"ו) כדכתיב זיף וטלם ובעלות
(וכתיב) קעילס (שם) ואחזיב ומרשה : (נוד) חצי ירקעם . כל חצי שנאמר

כאן

ת ר ג ו מ א ש כ נ ז י

שער ; אונד בייא איהם דינטע איין עגיפטישער קנעכט , נאמענס ירחע ;
 (לה) ששון גאב זיינע טאָכטער ויינעם קנעכטע ירחע צוד פרויא , אונד
 זיא געבאָר איהם עתי . (לו) עתי צייגטע דען נחן , נחן צייגטע דען זכר .
 (לז) זכר צייגטע דען אפלל , אפלל צייגטע דען עובר . (לה) עובר צייגטע
 יחוא , יהוא צייגטע עזריה . (לט) עזריה צייגטע חלץ , חלץ צייגטע אעשה .
 (מ) אלעשה צייגטע ססמי , ססמי צייגטע שלום . (מא) שלום צייגטע דען
 יקמיה , יקמיה צייגטע דען אלישמע . (מב) דיאנאָקאָממען כלב'ס , דעם
 ברודערס ירחמאל'ס : מישע , זיין ערסטגעבאָרנער , (וועלכער דער פֿאַט.
 ער דעם זיף וואָר ,) אונד דיא זעהנע דעם מרשה , דעם פֿאַטערס חברון'ס .
 (מג) דיא זעהנע דעם חברון וואָרען : קורח הפוח , רקס אונד שמע .
 (מד) שמע צייגטע דען רחם , פֿאַטער דעם ירקעם ; רקס צייגטע דען שמי .
 [מה] דער זאָהן דעם שמי : מעון , מעון וואָר הערר פֿאָן בית צור .
 (מו) עיפה , דאָו קעכסווייב כלב'ס , געבאָר חרן , מוצא אונד גוז ; חרן

ב א ו ר צ י י ג ט ע

(לא) ובני אפוס וכו' . נחמס פה במסורה : ט"ו סבירין וכן , ג' בפסוק , הוזה לאמור ,
 שמה עשר פעמים נמצא במקרא מלת ובני , בלשון רבים , ומכאן הסברה היה ראוי לכתוב
 זכר , בלשון יחיד , ושמה פעמים נמצא כזה בפסוק שלפנינו . ועל פי זה תרגמתי . (לב)
 ידע אחי שמי . ידע היה אחי שמי , ושניהם היו בני אונס (למעלה פסוק כ"ח) . (לד)
 ולא היה לשון בנים וגו' . והלא אמר (למעלה פסוק ל"א) : ובני ששן אחלי , אלא שמת אחלי
 בחיי אביו , ולא נשא ממנו בן , ולא בת . (רד"ק) . ולששן עבר וכו' . שגדל עמו ,
 והיה בן ביתו , כמו אליעזר , עבד אברהם (ט"ו ב' ג') , ונתן לו את בתו אשר ששן
 ודרך דרש , כי מן השם למד , שעשה בן חורין , כי ירחע עבד חרי , וירח חרי בהפך ,
 מכאן אמרו : בתך בנרה , שחרר עבדך ותכנה לו , ואע"פ ששחררו עבד על האורה , כשנתן
 לו בתו , כי מצרי ראשון היה , ומכאן אמרו (ירושלמי דיבמות והביתא רש"י ז"ל פה) : אל תאמן
 בעבד עד ששה עשר דורות , כי ששה עשר דורות מן ירחע עד ישמעאל , בן נתניה . (הכ"ל) .
 (לה) ויחן ששן את בתו וכו' . ששן נתן אחת מבנותיו לעבדו , ירחע המצרי , כי בפסוק
 הקודם נאמר : בכוח , בלשון רבים . (מב) ובני כלב אחי ירחמאל . ספר יחס
 ירחמאל , ונא להשלים יחס כלב , מה שלא נכתב למעלה . (רד"ק) . מישע בכורו וגו' .
 כי אשר זכר למעלה לא היו בנים הראשונים , אלא הקדומים , אולי היו הסאזבים מבניו , וכן
 הנשים , שהיו לו מן אפרת , לכבוד בללל (למעלה פסוק כ') . (מדברי הכ"ל) . הוא
 אבי זיף . זיף היה ידוע , לפיכך אמר אבי , וכן מכיר , אבי גלעד (למעלה פסוק כ"ג) ,
 ואחרים רבים , ואולי זיף שם העיר (הושע ט"ו כ"ד כ"ה) , נקראת על שמו , אבי זיף שר
 זיף , כלומר כי מישע היה אדון ושר על העיר , הנקראת זיף , והראשון נכון . (הכ"ל) . וכל
 האמר הזה : הוא אבי זיף , הוא מאמר מוסגר , ולכן הוא מופסק בטעם אמת , שהוא מפסיק
 יותר מאשר לפניו , כמשפט . ובני מרשה וכו' . בני מרשה , שהיה אבי חברון , היו מבני
 כלב . חברון . הוא פה שם איש , ובפסוק הנא נזכרו בניו . (מד) אבי ירקעם . כל
 אבי שחומר כאן , שר על אותה העיר , הכתובה בסמוך . (רש"י) . הנה נראה דעת הרב
 ז"ל , כי ירקעם , האמור פה , הוא שם עיר , אך לא מאלו השם הזה בן שמו ערי ארץ

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י

צייגטע גוז * (מו) דיא זעהנע דעם יהדי ווארען : רגם , יוחם , גישן , פלמ ,
 עיפה אונד שעף * (מח) מיט זיינעם קעבסווייבע מעכה צייגטע כלב שבר אונד
 תרחנה ; (מט) זיא (מעכה) געבאָר אויך שעף , העררן פֿאַן מרמנה , אונד
 שוא , העררן פֿאַן טכבנה אונד גבעא . דיא טאָכטער דעם כלב וואַר עכסה *
 (נ) דים וואַרען דיא זעהנע דעם כלב , דעם זאָהנעם הור'ס , דעם ערסמגע .
 באַרנען דער אפרחה : שובל , הערר פֿאַן קרית יערים , (נא) שלמא , הערר
 פֿאַן בית לחם , חרף , הערר פֿאַן בית גדר * (נב) דיא נאָבקאָטמען , וועלכע
 שובל , הערר פֿאַן קרית יערים , האַטטע , וואַרען : דער אויפֿזעחער איבער
 דיא העלפטע פֿאַן מנוחות , (נג) אונד דיא געשלעכטער פֿאַן קרית יערים ,

דער

ב א ו ר

ישראל , ומלת ירקעם לא נמצאה בכל המקרא , זולתי פה , וכן כמסר עליה במסור רה : לית ,
 רונה לאמור , שהמלה הזאת איננה נמצאת עוד , אך נמצאת עיר אחת בערי יהודה בשם
 ירקעם (יהושע ט"ו כ"ו) , בדל"ת אחר הקוף . ולדעת חכמים אחרים ירקעם הוא שם איש *
 וכן תרגמתי . (פה) בית צור' שם עיר בשנת יהודה (יהושע ט"ו כ"ח) . (מו) וחרן הוליד את
 גוז . אין זה גוז , הנזכר כבר בפסוק זה , רק חרן קרא שם בנו על שם אחיו גוז , הקטן ממנו .
 (מז) ובני יהדי . הוא אחד מן הבנים שהזכיר (בפסוק הקודם) , ושני שמות היו לו ,
 (רד"ק) * . (מח) פילגש כלב וגו' , ילד אינו חוזר למעכה כי היום אומר ילדה , אלא
 לכלב , כאלו אמר ; פילגש כלב מעכה , וילד ממנה את שזר ואת תרחנה * . (הכלל) * .
 (מט) * וחלד שאף וכו' . לפי הכראה מוסב המקרא הזה על מעכה , פילגש כלב , הנזכרת
 בפסוק הקודם , והיא ילדה את שאף , שר העיר מדענה , ואת שוא , שר הערים ; מפניה
 וגבעא * מרמנה גבעא * שתייהן ערים בשנת יהודה (יהושע ט"ו למ"ד כ"ז) . והנה כתוב
 פה : גבעא נאל"ף , וכמסר עליו במסורה : לית כתיב אל"ף , רונה לאמור : לא נמצאה
 עוד מלת גבעא באל"ף במקרא , וביהושע (במקום הנזכר) כתוב : גבעה בה"א יובח כלב
 עכסה . עכסה , בת כלב , היתה אשה גדולה , אשת עתניאל , בן קנו , אשר שפט את ישראל
 שנים רבות (יהושע ט"ו י"ז ופסטים א' י"ג , ג' ט' י"ד) , ולכן הזכירה פה המקרא בפרט *
 ומוזה ראה לדברי רבותינו ז"ל , כי כלב , בן חזרון (ראה למעלה פסוק י"ח) , הוא כלב ,
 בן יפונה , אבי עכסה (יהושע ט"ו י"ג) , כי האמרים , כי כלב , בן חזרון , הנזכר פה ,
 איננו כלב , בן יפונה , וזכרנו לאמור , של כלב , בן חזרון , היה בת , ושמה עכסה , וגם
 לכלב , בן יפונה , היה בת , נקרא בשם זה ואין נראה כן לפי הסברא , (נ) * אלה היו
 בני כלב וכו' . אלה שמספרתה , שובל והאחרים , היו בני כלב , בן חור , והוא היה בן
 בנו של כלב , בן יפונה , ולפי שיחס למעלה (פסוק כ') אוריו , בן חור , אמר עשה , כי עוד
 היה לו בן אחר לחור , ושמו כלב , ואלה היה בניו * (רד"ק) * . ונקרא כלב , בן חור , בשם
 כלב , אבי אביו , כנהוג עד היום הזה בינינו , עם ישראל * חור בכור אפרחה * חור היה
 בכור לאפרח , אשת כלב (למעלה פסוק י"ט) , ולא בכור לכלב , כי בכור כלב היה מישע ,
 אבי זיף (למעלה פסוק מ"ב) * אבי קרית יערים * אדון קרית יערים , וכן (בפסוק הבא)
 אבי בית לחם , אבי בית גדר * (מדברי רד"ק) * . וקרית יערים שם עיר בשנת יהודה (יהושע
 ט"ו סמ"ד) * . (נב) הרואה חצי הפנוחות * מדינה אשת היתה בארץ , ומנוחות שמה ,
 דכתיב (להלן ח' וי"ו) ויגלוס אל מנחת , והוא המושל על חצי מדינה , ולקמן (פסוק כ"ד)
 באמר , מי משל על חצי המדינה האחרת . (רש"י) * . ולדעת רד"ק ז"ל מלות : הרואה חצי
 הפנוחות שמות בני שובל הן , ואנכי תרגמתי על פי דעת רש"י ז"ל . (נג) ומשפחות קרית

יערים

דבריהם אב יא

כלב ילדה את חרן ואת מוצא ואת גוזו וחרן
הליד את גוזו: מז ובני יהדי רגם ויוהם וגישן ופלמ
ועיפה ושעף: מח פילגש ברב מעכה ילד שבר
ואת תרחנה: מט ותלד שעף אבי מדמנה את
שוא אבי מכבנה ואבי גבעא ובת כלב עכסא:
ג אלה היו בני כלב בן חור בכור אפרתה שובר
אבי קרית יערים: נא שלמא אבי בית לחם חרף
אבי בית גדר: נב ויהיו בנים לשובל אבי קרית יערים
הראה חצי המנחות: נג ומשפחות קרית יערים

היתרי

ר ש י

כאן שר על אותה העיר הכתובה בסמוך: (מז) ובני יהדי. א' מזני של
עיפה היה ומה שלא הזכיר מי היה אביו לפי שאינו צריך להזכיר שום מזניה של
עיפה כי אם זה יהדי: (מט) ותלד שעף אבי מדמנה את שוא חצי מכבנה
ואבי גבעא. שתי עיירות הללו שלו היו: ובת כלב עכסא. עתה מתחיל לראש
ומוקדים בעכסא משום שהיתה שרית אשת עתניאל כדכתיב שם ויאמר כלב אשר
יכה קרית ספר וגומר: (ג) אלה היו בני כלב בן חור בכור אפרתה. פתרון
אלה היו בני כלב בן חור כמו בני חור והוא חור היה בני הבכור לאפרת אשתו ולא
בכור לכלב וכן מפורש למעלה ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור. ע"א ואלה
היו וגומר חור היה בן לכלב והוליד בן ויקרא שמו כלב וכך פירושו ואלה היו בני
של כלב כמו של חור שובל וגומר. בכור אפרתה. ולא בכור לכלב על חור הוא
אומר בן נראה לנו: (נג) הרואה חצי המנחות. מדינה אחת היתה בארץ
ומנחות שמה דכתיב ויגלס אל מנחת (לקמן מ') והוא המושל על חצי מדינה ולקמן
כאמר מי מושל על חצי מדינה האחרת: הרואה. פורמדיפי"ו בלע"ז:
(נד) ומשפחות קרית יערים. יושבי קרית יערים. מהלכה יצאו הנרעתי
והאשתאלי

באור

יערים וגו' פירוש, כל בני קרית יערים, שהיו בני שובל, היו חלוקים לאלה המשפחות, ואלה
הנזכרי ראשי המשפחות, כל משפחה מתיחס אל בית אב שלה, כמו (במדבר כ"ו מ"ד) לימנה
משפחת הימנה, לבריעה משפחת הבריעי, וכן כלם. (רד"ק) * סאלה יצאו הצרעהי
והאשתאלי * ברעה ואשתאול שני מקומות בארץ יהוד' יהושע ט"ו ל"ג), ויצאו אנשי ממשפחות
קרית יערים, ובנו שני מקומות אלה, וישבו שם, והיו לשני משפחו, נקראו צרעתי ואשתאולי,
ואע"פ שכתוב (שופטים י"ג כ"ה): ותחל רוח ה' לפעמו במחנה דן, בין צרעה ובין אשתאול,

דבר הימים א ב

היתרי והפתי והשמתי והמשרעי מאלה יצאו
הצרעתי והאשתאלי : נד בני שלמא בית לחם
ונטופתי עמרות בית יואב וחצי המנחת הצרעי :
נה ומשפחות סופרים יושבי יעבץ תרעתיים
שמעתיים שוכתיים המה הקינים הבאים מהמרת
אבי בית רכב :

ר ש"י ג א ואלה

והאשתאלי. יושבי צרעה ואל תתמה שכתוב (שופטים י"ג) ותחל רוח ה' לפעמו
בין צרעה ובין אשתאול דמשמע שהיו שתי עיירות הללו של בני דן כי כל אלה שנת'
כאן של בני יהודה היו שאנו יכולין לומר העיירות והגבול שהיה בין צרעה ואשתאול
היה של דן אבל צרעה ואשתאול עמון של בני יהודה היו : (נד) בני שלמא בית
לחם. בני שלמא היו מיושבי בית לחם הנטופתי : עטרות בית יואב. וגם מיושבי
נטופות ועטרות בית יואב חלי מדינת המנחת תפשי להם בני צרעה והיו יושבים
בהם שם מקומות הן בענה הנטופתי (שמואל ב' י"ג) מהרי הנטופתי גבורי דוד.
ומנחת ויגלוס אל מנחת (לקמן ח') : (נה) ומשפחות סופרים יושבי יעבץ.
סיעת יעבץ. שהיה מושל עליהם כדכתיב למטה ויהי יעבץ נכבד מחתיו : תרעתי
שמעתיים. שוכתי. כלל שמות בית לחם הם : המה הקינים. והיכן מקומם של
אלו והלא הם יושבי קין שם מקום דכתיב הקין וגצעה ותמגה ערים עשר (יהושע ט'
טז) הבאים מחמת אבי בית רכב. שילאו מחמת שהיה של בית רכב וישנו בקין.
ע"ח יעבץ שם של עיר ושל יששכר היתה כדכתיב והרצית וקשיון ואבן (שם י"ט) :
המה הקינים לרפאים. ויתנהו ללורך תרגומו לקינאה (שופטים י"ז) :

מכלל יופי מן קאפיטל ב

ב (ח) ובני איתן עזריה. כמו ובני דן חושים ובני פלוא אלואב : (כג) כל
אלה בני מכיר אבי גלעד. החסר הלמד ופירושו כל אלה הערים לבני
מכיר אבי גלעד כלומר לבני כח מכיר והוא חסר למד השמוש וכן ושני שרי גדודים
היו בן שאול כלומר לבן שאול ורבים כמוהו חסרי למד השמוש ומכאן ראו
רבותינו ז"ל בני בנים הרי הם כבנים : (ל) לא בנים. החסר הבית בלא
בנים : (מג) ובני מרשה. לפי דעתו שהוא חסר זוף ולפי שהוכירו בסמוך סמך
על הסבין והניחו והוא כאלו אמר ובני זוף מרשה אבי חכרון : (מח) ילד
שכר. בא לגקבה בלשון זכר ולא שיהיה ללשון זה נופל על זה אלא יש בו גסתר
נופל ולא פירש אותו : (נ) אבי קרית יערים. הגדול והקדמון יקרא אב כלומר קצין
וגדול כמו האב שהוא קצין לבן. וכן אבי בית לחם אבי בית גדר. וכפירוש ויתכן
לפרש אבי כמשמעו והם היו בניו ובני ביתו וכל אותה העיר נתישבה טבניו לכן כללן
אבי קרית יערים וכן אבי בית לחם אבי בית גדר : (נג) הראה חצי המנחות.
לרעת רד"ק הם שמות בני שובל והם בנים אחרים לכד אשר ישרי דהיות יערים
ושם

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י

דער יחרי' פוהי, שומתי אונד משרי; פֿאַן דיוען שמאַממען אַב דער צרעהי
 אונד אשתאלי. (נד) ריא נאָקאָממען דעם שלמא וואָרען: דיא איינוואָה.
 גער פֿאַן בית לחם, נטופתי אונד עטרות בית יואב, דיא העלפמע דעם
 מנחתי אונד צרעי, (נה) אונד דיא געשלעכטער דער שריפֿטגעלעהרטן, דיא
 אין יעבץ וואָהנפען, דיא תרעתים, שמעתים אונד שוכתים; דיאזעלבען
 זינד דיא קינים, דיא אויזחמת קאָמען, דאָז דעם הערדן פֿאַן בית רכב גע.
 הערטע. ב א ו ר [א] דים

לא היו משבט דן, כי אם משבט יהודה, כמו קרית יערי, אלא שבט דן חנו באותן המקומות,
 עד כפלה להם כעלה, לפיכך נקרא מחנה דן, וכן כתוב (זופטים י"ח ו"ב): ויעלו
 ויחנו בקרית יערים ביהודה, על כן קראו למקום ההוא מחנה דן עד היום הזה, הנה אחרי
 קרית יערים. (הכ"ל). (נד) בני שלמא וגו'. שלמא בן כלב, בן חור, היה שר
 העיר בית לחם (למעלה פסוק כ"א). בית לחם וכו'. כל יושבי המקומות האלה, הנאמרים
 בפסוק זה ובפסוק הבא, היו מבני שלמא הנזכר. ונטופתי. נטופה היה מקום קרוב לבית
 לחם (עזרא ב' כ"א כ"ב, נחמיה ז' כ"ו). עטרות בית יואב. שם עיר, כמו (במדבר
 ל"ב ג') עטרות ודינון. (מדברי רד"ק) (נה). ומישפחות סופרים יושבי יעבץ. כלומר,
 גם אלה המשפחות היו מבני שלמא, והיו יושבי עיר, שמה יעבץ, אפשר שיעבץ (להלן ד' ט')
 זכה אותה, ונקראת על שמו. (מדברי הכ"ל). סופרים. יודעי ספר ומבני מדע, כמו
 עזרא הסופר (שם ז' י"א), ודומיו. תרעתים שמעתיים שוכתים. שמות משפחות, ויש
 הרב' דרשות בשמות הללו, ואם באנו לדקדק כל השמות, למה נקרא כן, לא יוכל ספר,
 ואין לנו אלא מה שנמצא כתוב, כי כל השמות היו על עיני ידועי' אלל', כמו שכתוב במקתם,
 ואין לנו לחפש אחר אותם אלא ככתבו עיניהם. (רד"ק). הקינים. הם כמו בן שם משפחה
 ידועה, ויש מפרשים, שהיו גורפים, מתרגום ותתנהו לצורף (זופטים י"ז ד') לקינאה,
 ואמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין פרק חלק), שהיו מבני קיני, חותן משה (זופטים א' ט"ז),
 ונתערכו במשפחת יהודה, ונתיחסו עמם. (הכ"ל). ולדעת רש"י ז"ל היו הקינים, הנזכרים
 פה, יושבי המקום קין שבט יהודה (יהושע ט"ו כ"ז). וכנראה, שהקינים, בני קיני, חותן
 משה, יאזבו בעיר קינאה (יהושע פס"ב ב'), שהיתה בשבט יהודה, קרובה לעיר ערד, אשר
 גם שם ישבו הקינים (זופטים במקו' הנזכר). הבאים מחמת אבי בית רכב. שזאלו מקמת,
 שהיה של בית רכב. (מדברי רש"י). ועל פי זה תרגמתי.

מ כ ל ל י ו פ י

ושם האו"י הרואה ושם האחר חצי המניחות ואין לתמוה על צירוף שמות בני אדם
 שירמה ענין כי הנה צרף גדלתי ורוממתי שירמה ענין והן שמות בני אדם ואחרים
 מלכד אלו: (נג) ומשפחות קרית יערים. באבקהן בסמוך ותרואו בשוא כמו
 משפחות הקהתי ובמקצת ספרים ראיחיו בשוא: (נד) בני שלמא בית לחם. אבי
 בית לחם כמו שפירש שלמא אבי בית לחם כלומי' עור מבניו משפחה אחת ששמה
 נטופתי: וחצי המנחתי הצרעי. גם כן שם משפחות היו מבני שלמא.
 (נה) סופרים. שהיו סופרים ומלמדים והיו יושבי עיר ששמה יעבץ אפשר בנו
 אותה ונקראת על שמו: המה הקינים. מצאתי בספר מדוייק הקינים בצרי הקוח
 ובספרים אחרים גם כן מדוייקים מצאתי הקוף בחירק. והמסרה עליו לית ותוד
 קינים והגה הם כמו כן שם משפחה ידועה ורבותינו ז"ל אמרו כי הם מבני קיני חותן
 משה ונתערכו במשפחת יהודה ונתיחסו עמם מחמת אבי בית רכב והם משפחה
 בית הרבנים הנזכר בספר ירמיה ושם אבה משפחה ההיא חמת:

ג (א) ואלה

תרגום אשכנזי

ג [א] דים ווארען דיא זעהנע דויד'ס, וועלכע איהם אין חברון
 געבאָרען וואורדען: דער ערסטגעבאָרנע וואָר עמנון פֿאָן
 אהינועם, דער יורעאלית, דער צווייטע דניאל פֿאָן אַבניגיל, דער
 ברמל'יח, [ב] דער דריטטע אַבש'לום, זאָהן דער מעכה, דער
 מאַכטער דעם הלמי, דעם קעניגס פֿאָן גשור, דער פֿירטע אַרוניה,
 זאָהן דער חגית, [ג] דער פֿינפטע שפטיה פֿאָן אביטל, דער זעכסטע
 יתרים פֿאָן עגלה, זיינער געמאַהלין. [ח] דיוע וואורדען איהם אין
 חברון געבאָרען, וואָ ער זיבען יאהרע אונד זעכס מאָנאַטע רעגירטע,
 [דרייא אונד דרייסיג יאהרע רעגירטע ער אין ירושלים]. [ה] אונד
 פֿאַלגענדע וואורדען איהם אין ירושלים געבאָרען: שמעא, שובב, נתן
 אונד שלמה, דיוע פֿיר וואָרען פֿאָן בת שוע, דער טאַכטער דעם
 עמיואל. [ויו] דאָן יבחר, אלישמע, אליפלט, [ז] נוגה, נפג,

יפיע

ב א ו ר

ג (א) ואלה היו בני דוד וגו' לפי שהזכיר למעלה משפת רם עד דוד (למעלה
 ב' ט"ו), ולא השלים היחס, כדי לספר יחס כלב אחריו, חזר עתה,
 שהשלימו יחס כלב, להשלים יחס דוד. (רד"ק) אשר נולד לו בחברון. אלה
 הנסים נולדו לדוד בחברון, לפני מלכו על כל ישראל, כי בחברון מלך שבע שנים וששה
 חדשים רק על יהודה, ובירושלים מלך שלשים ושש שנה על כל ישראל ויהודה (שמואל
 ג' ה' ה'). לאחינועם הישרעאלית. גרפה, שאחינועם היתה מעיר יורעאל, אשר
 בשטח יהודה (יהושע ט"ו כ"ו), ואלה מעיר יורעאל בשטח מנשה (שם י"ז ט"ז).
 שני דניאל. ובספר שמואל (ב' ג' ג') קורא אותו כלב, ויש בו דרש, לפי שלקח
 דוד אבניגול אחרי עות נבל, אמרו בני הדור, כי זה הנין, הנולד לאבניגול, היה
 בנו של נבל, ולפיכך יצא קלסתר פניו כקלסתר פניו של דוד, להסיר הושר, לפיכך
 קראו כלב, דומה לאב, ודניאל היה שמו העקרי, כלומר, דכני אלהים מנבל.
 (רד"ק). לאבניגול הכרמלית. אבניגול נקראה כרמלית, על שם אישה נבל הכרמלי
 (שמואל ג' טס), אשר היה בעיר כרמל (שמואל א' כ"ה ב) בשטח יהודה (יהושע
 ט"ו כ"ה). (ב) לאבשלום למ"ד לאבשלום נופל על עיק' הענש, לא להביא דבר אל הענש,
 ובאמרו לאבשלום, כאלו אמר אבשלום, וכמו למ"ד זו למ"ד הרגו לאבנר (שמואל ב'
 ג' למ"ד), אנוש לשנרדך (ירמיהו למ"ד י"ב), ואחרים מלבד אלה, כמו שהבאתים
 בספר מכלל, בחלק הדקדוק. (מדברי רד"ק). ובספר שמואל (ב' ג' ג') כתוב,
 אבשלום, בלא למ"ד. (ג) לעגלה אשתו. אחרו (סנהדרין פרק כהן גדול):
 כי זו היא מיכל בת שאול, לפיכך אמר אשתו, הרפאזכה, ומה שאמר הכתוב (שמואל
 ב' וי"ו כ"ג): ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה, שאותו היום ואילך
 לא היה לה, בשביל עונש בזיון, שביתה לדוד, על שהיה מפזז ומכרכר לפני ה' (שם
 פסוק ט"ז), אבל קודם לכן היה לה. (ד) ושלישים ושלוש שנה מלך בירושלים.
 המאמר הזה הוא מאמר מוסגר, ולכן הוא מופסק בטעם יותר מאשר לפניו, כמשפט.
 ועל פי זה תרגמתי. (ה) שמעא. ובספר שמואל (ב' ה' י"ד) כתוב: שמוע.
 ושובב ונתן ושלמה. לא נזכרו אלו הארבעה בניס כסדר תולדותם, שהרי שלמה
 היה הגדול, כי הוא היה הנין הראשון, שהיה לבת שבע שדוד, אחרי מות הילד,
 וכש

ד ב ר י ה י מ י ם ג י ג

ג א ואלה היו בני דויד אשר נולד לו בחברון הבכור
אמן לאחינעם היזרעאלית שני דניאל לאביגיל
הכרמלית : ב השלישי לאבשלום בן מעכה בת
תלמי מלך גשור הרביעי אדניה בן חגית : ג החמישי
שפמיה ראבימל הששי יתרעם לעגלה אשתו : ד
ששה נולד לו בחברון וימלך שם שבע שנים וששה
חדשים ושלשים ושלוש שנה מלך בירושלים :
ה ואלה נולדו לו בירושלים שמעא ושובב ונתן
ושלמה ארבעה לבת שוע בת עמיאל : ו ויבחר
ויאלישמע ויאליפלט : ז ונגדו ונפג ויפיע :

ח ואישמע

ר ש י

ג (א) שני דניאל לאביגיל (ובשמואל ב' ג') כתיב והשני בלחז לאביגיל ובמדרש
ויכלו מפרש לפי שדוד נשא אביגיל אחר מיתת נבל וכיו חושדן אותו
סבן שהוא של נבל לכך קראו דוד שמות שנים בלחז ודניאל דמי אל דניאל בלחז שהי'
דוונה כולו בלחז : (ג) הששי יתרעם לעגלה אשתו • מדרש ובי היא בלבד אשתו לא
שפעת כעגל וילדתו ושהיה חביבה עליו כעגל' כמו (שופט' י"ד) לולי חרשת' בעגלתי
ויפני חביבתה של מיכל קורא אותה אשתו : (ו) ואלישמע ואליפלט • וחלידע
ואליפלט • (בשמואל ב' ה') חינו מונה חליפלט חלה פעם אחת וחינו מונה כי
חס ז' וכאן מונה ט' והו טעמא איפלט ברו מת וגולד לו בן אחר לאחר כן וגקרא
שמו כמו בן חליפלט שהיה הוא שמונה לשם וגם אלישמע חלישמע מונה כאן ב'
פעמוי' כמו בן ונכל לומר שמת וגולד לו אחר וגם אחד מחלו מת ונשחרו שבעה
זה שאינו מונה לשם

ב א ו ר

וכמו שכתוב (שמואל ב' י"ב כ"ד) : וינחם דוד את בת שבע אשתו , וינח אליה ,
ותלך בן , ויקרא את שמו שלמה • (רד"ק) • לבת שוע בת עמיאל • היא בת שבע
בת אישע (שמואל ב' י"א ג') , ויש שהיו קוראין אותה בת שבע , ויש בת שוע , כי
קרובים הם (כי הב"ית והו"י אותיות השפה הן ומתקלפות) , וכן עמואל ואליעזר
אחד הוא , אלא שהאותיות הפוכות • (הנ"ל בקצת פוכפת) • וכנה כסוב סכ
שהיו לדוד ארבעה בנים מנת שבע , ובספר משלי (ד' ג') אשר שלמה על עמנו :
ויחד לפני אמי , לפי שאמו אהנתהו מאד , כאלו היה בנה יסודה • (ו"ז) ואלישמע •
ובספר שמואל (ב' ה' ט"ו) כתוב : ואלישוע , ואין הבדל בין אלישמע לאלישוע •
כי הו"ו והמ"ם אותיות השפה הן ומתקלפות • ואיפלט • ובספר שמואל (שם) •

כשזכר